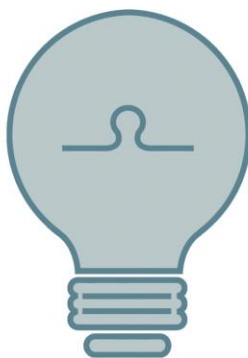

Hva motiverer til frivillighet?

Resultater fra to spørreundersøkelser

Birgitte Brekke, generalsekretær Frivillighet Norge

To undersøkelser

- Intern medlemsundersøkelse
- En Gallup-undersøkelse i befolkningen

Frivillighet Norge har utført to undersøkelser for å få vite mere om den frivillige innsatsen, motivasjonen for å gjøre frivillig innsats og hvilke forventninger organisasjonene selv og publikum har til hvordan organisasjonene skal motivere til deltakelse.

I Questbackundersøkelsen blant våre egne medlemmer, fikk vi i alt 270 besvarelser fra frivillige og ansatte både på lokalt og sentralt nivå i organisasjonene.

TNS Gallup har gjort en undersøkelse for oss, blant over 1000 respondenter i et representativt utvalg av befolkningen

Hvor mange og hvor ofte?

Først skal vi se på deltakelsen i frivilligheten: hvor mange deltar og hvor ofte.

Fra Frivillighet Norges medlemsundersøkelse

- 37 % synes det er vanskeligere å rekruttere frivillige enn for tre år siden
- Drøyt 50 % sier de ikke har prøvd noen nye rekrutteringsmetoder siste tre år

I Questbackundersøkelsen Frivillighet Norge har gjort blant medlemsorganisasjonene svarte 39 % at de har flere **medlemmer** enn for tre år siden, samtidig sier 37% at det er **vanskeligere å rekruttere frivillige** nå enn for tre år siden.

Dette indikerer at koblingen mellom medlemskap og frivillig innsats er blitt løsere. Det er ikke lenger en automatikk i at medlemmer gjør frivillig innsats, eller at frivillige er medlemmer.

Som en mulig årsak til at det blitt vanskeligere å rekruttere frivillige er det verdt å merke seg at drøyt 50 % sier de ikke har prøvd noen nye rekrutteringsmetoder i siste treårsperiode. Derfor oppfordrer vi dere til å besøke standområdet vårt nede! Nye rekrutteringsmetoder må til for å nå nye grupper frivillige.

Fra TNS Gallups undersøkelse

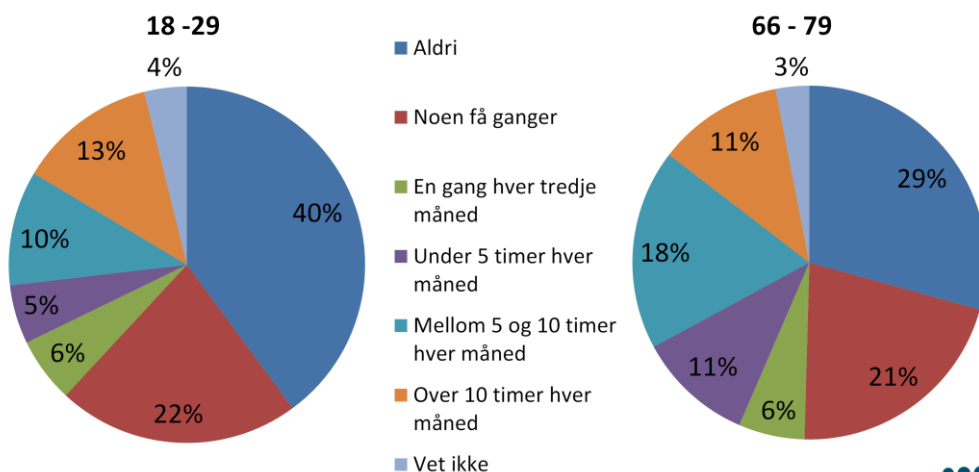
- 62% har gjort frivillig innsats i de siste 12 mnd
- 22% har deltatt mer enn 5 timer i mnd

I Gallupundersøkelsene svarer 62 prosent av respondentene at de har gjort frivillig arbeid de siste 12 månedene. Det er en vesentlig høyere andel enn det forskerne da de undersøkte folks deltakelse i frivilligheten i 2010. De fant at 48% av befolkningen deltok med frivillig innsats.

Når vi deler respondentene i undersøkelsen inn i 4 alderskategorier finner vi at andelen som deltar med frivillig innsats er ganske lik i alle kategorier. De yngste: 18-29 år og kategorien med de eldste 66-79 år, avviker imidlertid noe. Vi skal derfor se nærmere på dem.

De unge og de eldre

Kakediagrammet til venstre viser at 40 % av ungdom mellom 18 og 29 år IKKE har deltatt med frivillig innsats, siste 12 mnd, samtidig som 13% av de unge utfører MER enn 10 timer frivillig innsats i måneden. Dermed er ungdom **både** den aldersgruppen som har den laveste andelen frivillige OG den aldersgruppen som bruker mest tid på frivillig arbeid, når de først deltar.

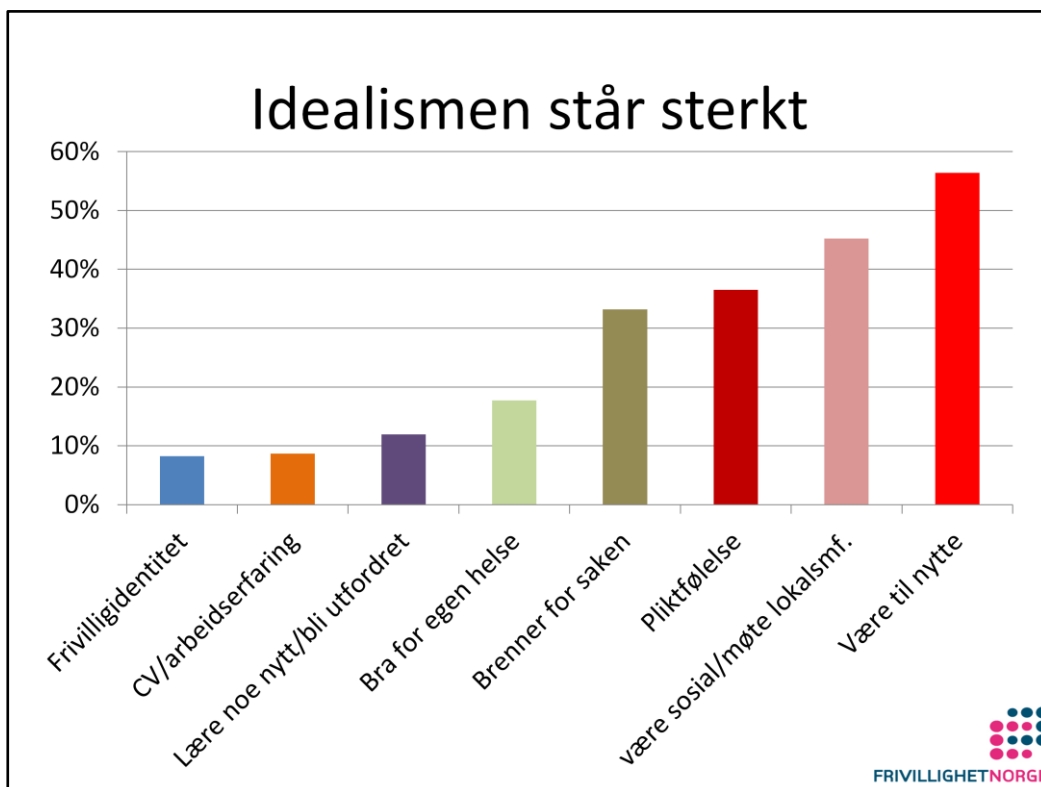
Kakediagrammet til høyre viser at 71% av respondentene i aldersgruppen 67 -79 år er aktive i frivilligheten. Dette gjør de eldre til den aldersgruppen med flest frivillige. Mye tyder på at stadig flere eldre deltar i frivilligheten.

Korttidsfrivillige; som gjør frivillig innsats sjeldnere enn 4 ganger årlig – den røde kakebiten - er den største gruppen frivillige i alle alderskategorier. Men den er altså større i aldersgruppen 30-66 år, enn blant ungdom og eldre. I den store andelen som oppgir at de er frivillig mindre enn 4 ganger årlig kan du typisk finne bøssebærere for TV-aksjonen, de som er med å arrangere et årlig loppemarked eller bokmarked, eller som står i en salgsbod med is på 17.mai.

Hva motiverer folk?

For at organisasjonene skal gjøre de riktig strategiske valgene i arbeidet med å lage rekrutteringsstrategier må vi vite mer om hva som motiverer folk til å delta.

I Gallupundersøkelsen ble folk bedt om å peke på de 3 viktigste motivasjonsfaktorene for deltakelse av frivillighet, i en liste på 8. Svarene viser **at idealisme** er den viktigste drivkraften. Som dere ser oppgir folk at det å være til nytte, det å være sosial og møte lokalsamfunnet, pliktfølelse og det å brenne for saker, er de viktigste motivasjonsfaktorene for frivillig innsats.

Individuelle behov; som det å ha en identitet som frivillig, lære nye ting, bygge opp en god CV, eller å ivareta egen fysiske og psykiske helse har også betydning for folks motivasjon for å gjøre frivillig arbeid, men i mindre grad.

Her finner vi imidlertid et ikke uventet alderskille blant respondentene: 32% ungdom i alderen 18-29 år svarer at utsiktene til CV-bygging og arbeidserfaring er en viktig motivasjon for å gjøre frivillig arbeid. Og 35% blant de mellom 67 og 79 år svarer at det at frivillig arbeid gir bedre fysisk og psykisk helse, er en viktig motivasjon for å delta.

Men la oss se litt nærmere på de faktorene som folk oppgir som viktig motivasjon for deltakelse i frivilligheten.

Vi starter med den røde søylen: Være til nytte: Dette er den viktigste motivasjonen for å delta i frivilligheten, og scorer høyt i alle aldersgrupper. **56 prosent av samtlige** respondenter oppgir at det å være til nytte er en viktig motivasjon for frivillig innsats. Og det er aller viktigst for de unge: hele 63% av de unge oppgir dette som en veldig viktig motivasjon .

Vi går så over til å se på den rosa søylen: være sosial og møte lokalsamfunnet.

Være sosial/møte lokalsamfunnet

Blant de som er frivillige

Blant de som aldri er frivillige

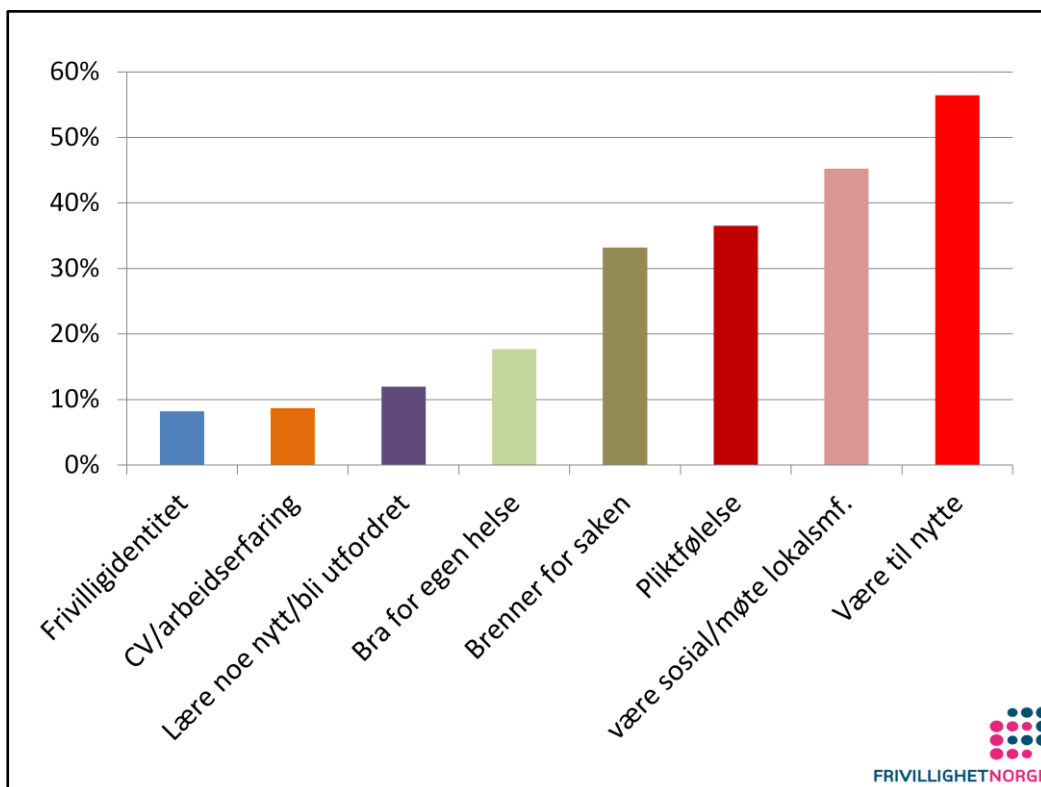

■ Ikke viktig

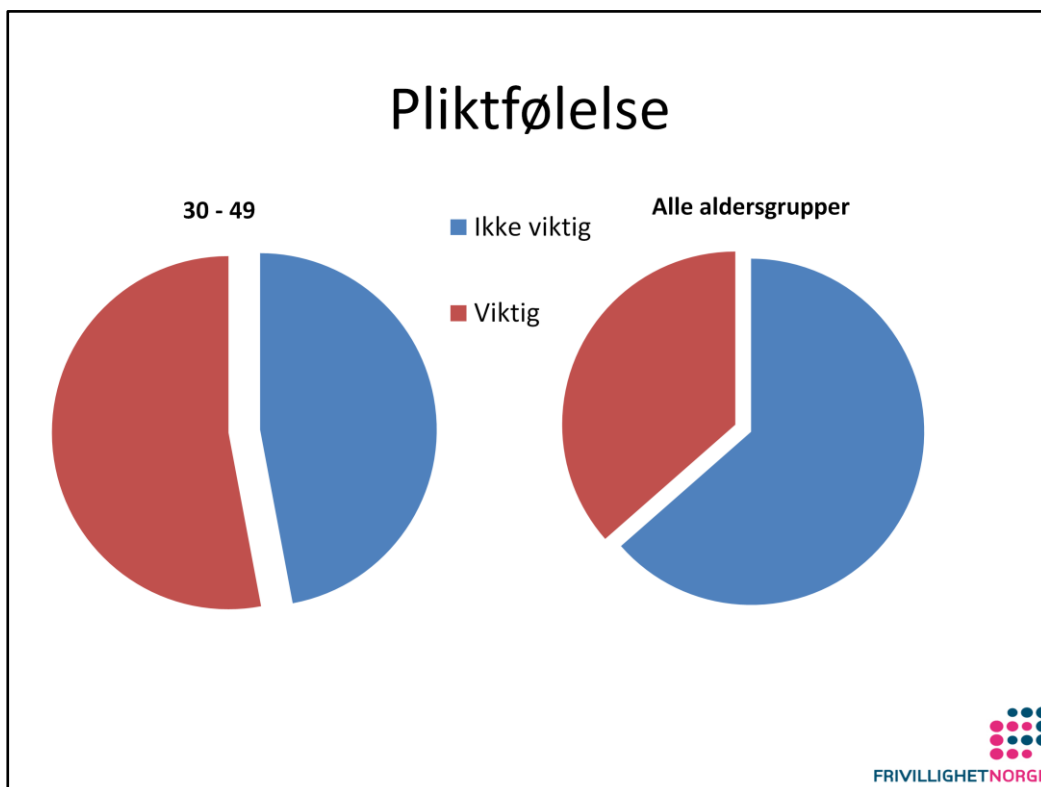
■ Viktig

Kakediagrammenes røde felt viser at både de som er frivillige og de som ikke er det, betrakter det å være sosial og delta i lokalsamfunnet som en viktig motivasjon for å delta med frivilligheten.

MEN: undersøkelsen viser igjen at det fins et aldersskille. Mens det å være sosial og møte lokalsamfunnet er viktig motivasjon for omtrent halvparten av alle respondentene i de tre eldste alderskategoriene, oppgir bare totalt 32% av de yngste respondentene (alderen 18-29 år) dette som en viktig motivasjon for dem til å gjøre frivillig innsats.

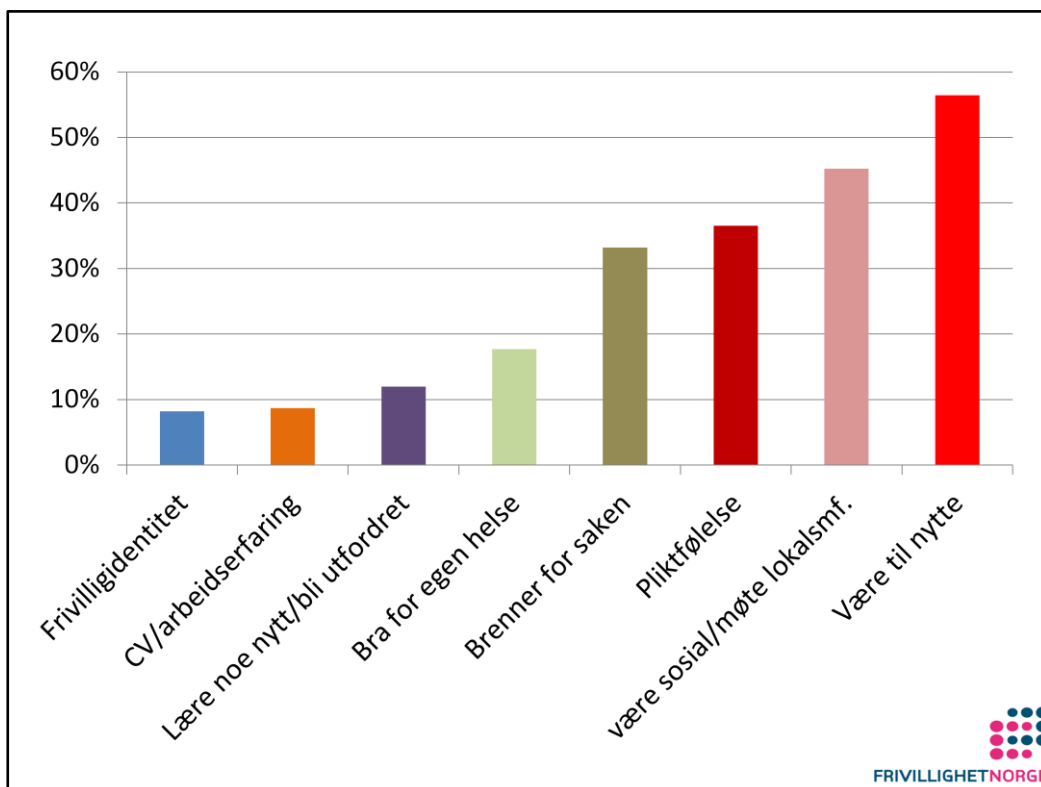

Den mørke røde søylen i diagrammet viser at 38% av alle respondentene oppgir at **pliktfølelse** en viktig motivasjonsfaktor for å dela med frivillig arbeid, men det er særlig en aldersgruppe som legger vekt på pliktfølelsen.

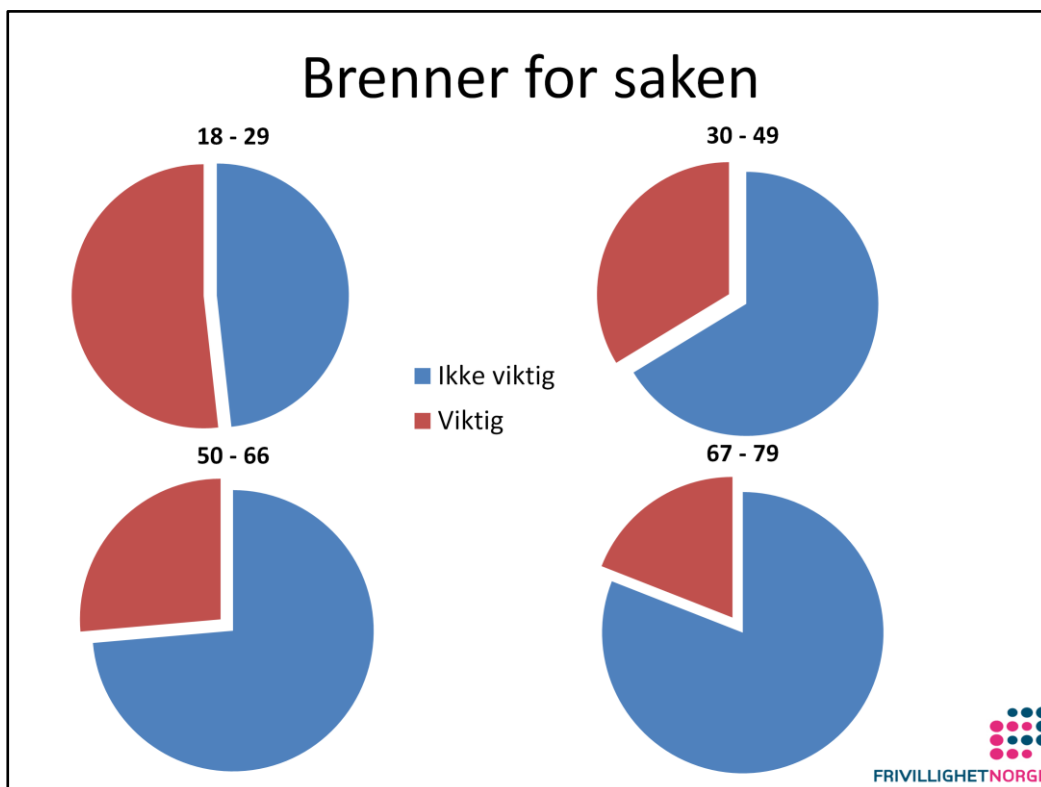

Kakediagrammet til venstre viser at over halvparten av respondentene i aldersgruppen 30 – 49 år anser pliktfølelse som en viktig motivasjonsfaktor. I denne aldersgruppen vi finner foreldre som stiller opp i barnas fritidsaktiviteter. De føler plikt til å gjøre innsats i kakeotterier, på loppemarkeder, som trenere osv.

Men merk dere også at 1/3 av ALLE respondentene i undersøkelsen mener pliktfølelse er en viktig motivasjon for å gjøre frivillig innsats.

På fjerdeplass blant motivasjonsfaktorene ligger sakseierskapet, gjerne arketypen på idealistene. Her finner vi en interessant forskjell mellom aldersgruppene:

Kakediagrammet merket 18-29 indikerer at er unge menneskers engasjementet i frivilligheten gjerne er saksrettet. De unge arbeider frivillig for politiske eller ideelle mål de brenner for.

De øvrige kakediagrammene viser at jo høyere alder respondentene har, desto mindre viktig er sakseierskap som motivasjon for å delta med frivillig innsats.

Dette bør sees i sammenheng med de to foregående plansjene som viste at de voksne og eldre oppgir lokalmiljøengasjement og forpliktelse som viktig motivasjon for frivillig innsats. Etablerte grupper har altså andre prioriteringer enn yngre.

Jeg våger meg etter dette på følgende konklusjon på bakgrunn av Gallupundersøkelsen: **idealismen er den viktigste drivkraften for frivillig innsatsen.** Folk i alle

aldersgrupper VIL være til nytte, men mens ungdommen helst vil redde verden, vil de voksne og eldre i større arbeide for bedre lokalsamfunn.

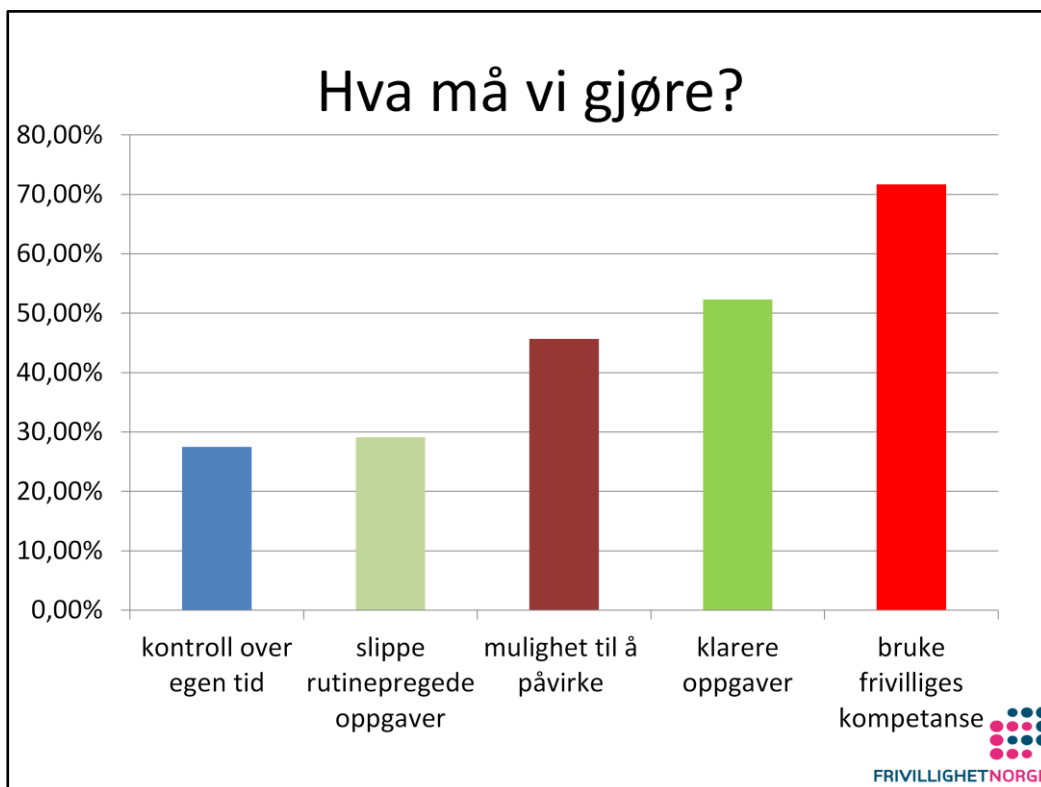
De frivilliges forventninger til organisasjonene

Da har vi sett litt på folks personlige motivasjon, men folks deltakelse i frivilligheten påvirkes også i stor grad av hvilke forventninger de som melder seg som frivillige har til oss frivillige organisasjoner, og hvordan vi greier å møte dem.

Dette er et viktig spørsmål: Drøyt **50 prosent** av organisasjonene som svarte på Frivillighet Norges Questbackundersøkelse, sa at frivillige stiller **høyere krav** til dem i dag enn for tre år siden.

I Gallupundersøkelsen ble folk spurt om hvilke forventninger de hadde til tilrettelegging, for at de skulle delta med frivillig innsats.

I Frivillighet Norges medlemsundersøkelse spurte vi frivillige og ansatte hvordan de mener organisasjonen kan legge bedre til rette for at flere skal delta med frivillig innsats. De fikk 5 svaralternativ og kunne krysse av på opptil 3 av alternativene.

70 % mente at organisasjonen måtte bli flinkere til å la de frivillige bruke kompetansen sin; altså at en regnskapskyndig frivillig bør settes til å føre regnskap, ikke til pølsesalg eller til tur-arrangering. Drøyt 50 % mente at det var viktig å gi frivillige klarere oppgaver. 45 % mente at frivillige må få større mulighet til å påvirke organisasjonen og aktivitetene de deltar i. Knappt 30% mente at frivillige måtte få mer kontroll over bruken av egen tid og slippe rutinepregede oppgaver.

Vi skal nå se på svarene TNS Gallup har fått når de har spurt hva folk mener organisasjonene må gjøre for at de skal delta med frivillig innsats.

Ulike faktorer

- Jeg må ha klare oppgaver og aktiviteten må være godt organisert
- Jeg må kunne påvirke organisasjonen/aktiviteten jeg engasjerer meg i
- Jeg må selv ha kontroll på hvor mye tid og energi jeg skal bruke
- Jeg må få bruke min kompetanse
- Jeg må få slippe å gjøre rutinepregede oppgaver
- Jeg må ha motiverende ledere

FRIVILLIGHETNORGE

I Gallup-undersøkelsen ble respondentene bedt om å rangere disse seks påstandene om tilrettelegging fra organisasjonenes side på en skala fra 1 til 6, der 1 var minst og 6 mest viktig.

Jeg må ha klare oppgaver og aktiviteten må være godt organisert

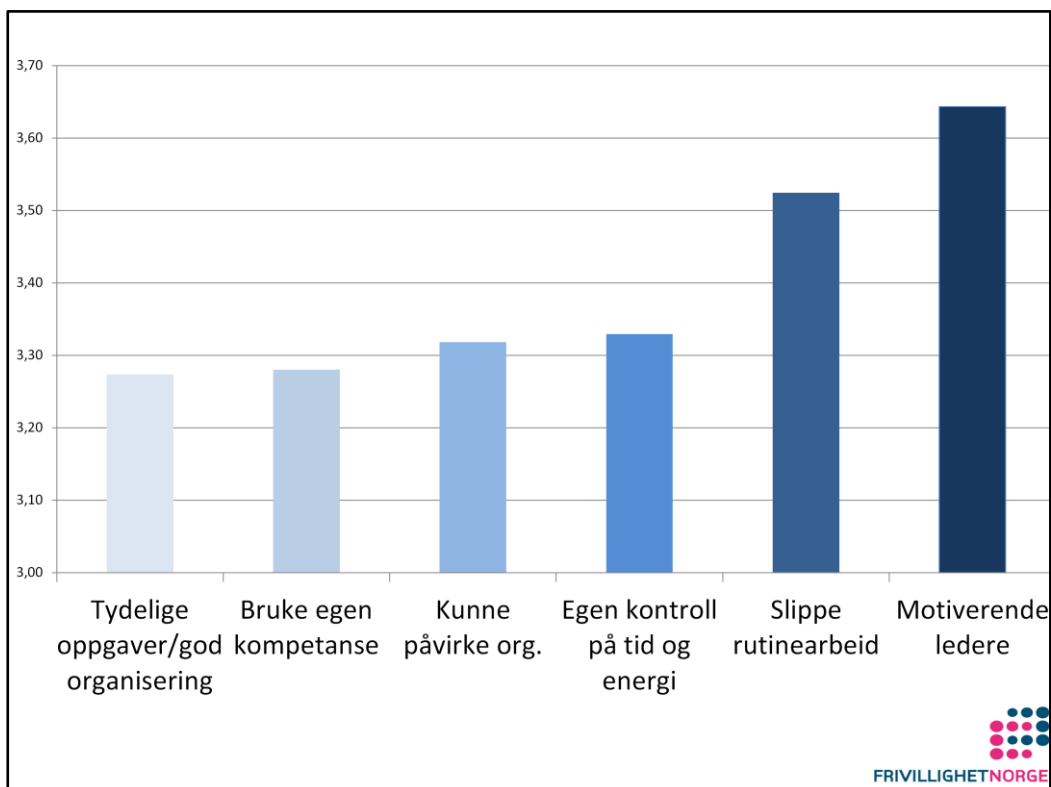
Jeg må kunne påvirke organisasjonen/aktiviteten jeg engasjerer meg i

Jeg må selv ha kontroll på hvor tid og energi jeg skal bruke

Jeg må få bruke min kompetanse

Jeg må få slippe å gjøre rutinepregede oppgaver

Jeg må ha motiverende ledere

Stolpediagrammet viser en fremstilling av de forskjellige faktorenes gjennomsnittsscore. Som dere ser kommer alle ganske likt ut: de ligger mellom 3,28 og 3,65 på en skala fra 1 til 6.

I motsetning til da TNS Gallup spurte om hvilke personlig motivasjon folk har, er det her vanskelig å finne noen klare favoriseringer av faktorer blant respondentene; de spriker rett og slett for mye.

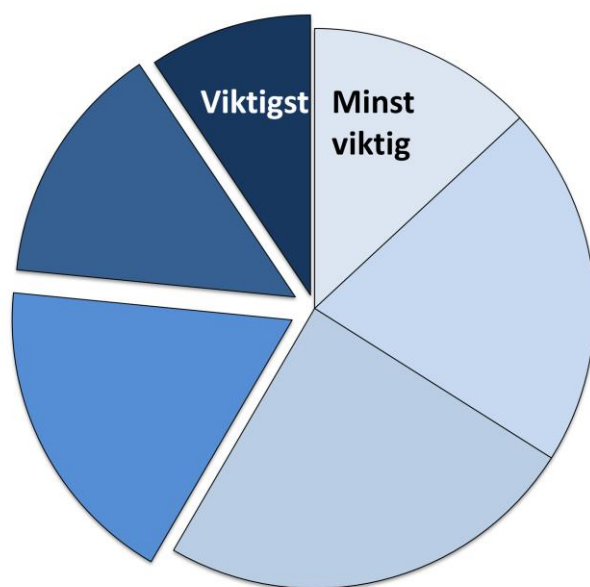
Ser vi overordnet på svarene folk gir er faktoren **Klare oppgaver/god organisering lavest rangert**. Dette er overraskende, fordi over halvparten av våre egne medlemmer mente at det burde satses **sterkere** på å gi frivillige tydelige oppgaver og bedre organisering, for å få med flere frivillige.

Mulighet til å påvirke organisasjonen ble tillagt stor vekt av medlemsorganisasjonene, men faktoren er relativt mindre viktig for respondentene i Gallup-undersøkelsen.

Undersøkelsen viser at det å ha **kontroll på når og hvor mye frivillig innsats man skal gjøre** oppfattes ulikt i aldersgruppene. For de mellom 67 -79 år er dette rangert som viktig, mens det er mindre viktig for de tre lavere aldersgruppene. Dette taler kanskje mot oppfatningen om at eldre har masse tid til rådighet; de er faktisk den mest kresne gruppen på dette punktet.

Vi skal nå se litt nærmere på de tre faktorene: bruke egen kompetanse, slippe rutinearbeid og motiverende ledere.

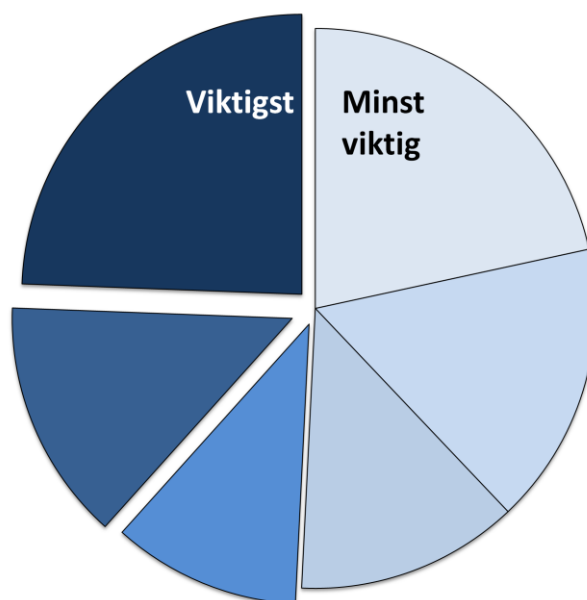
Bruke egen kompetanse

Her kommer en overraskelse: I Frivillighet Norges medlemsundersøkelse mente over **70 prosent** at det å tilby frivillige å bruke egen kompetanse burde vektlegges for å få flere med som frivillige. Respondentene i Gallupundersøkelsen deler ikke denne oppfatningen.

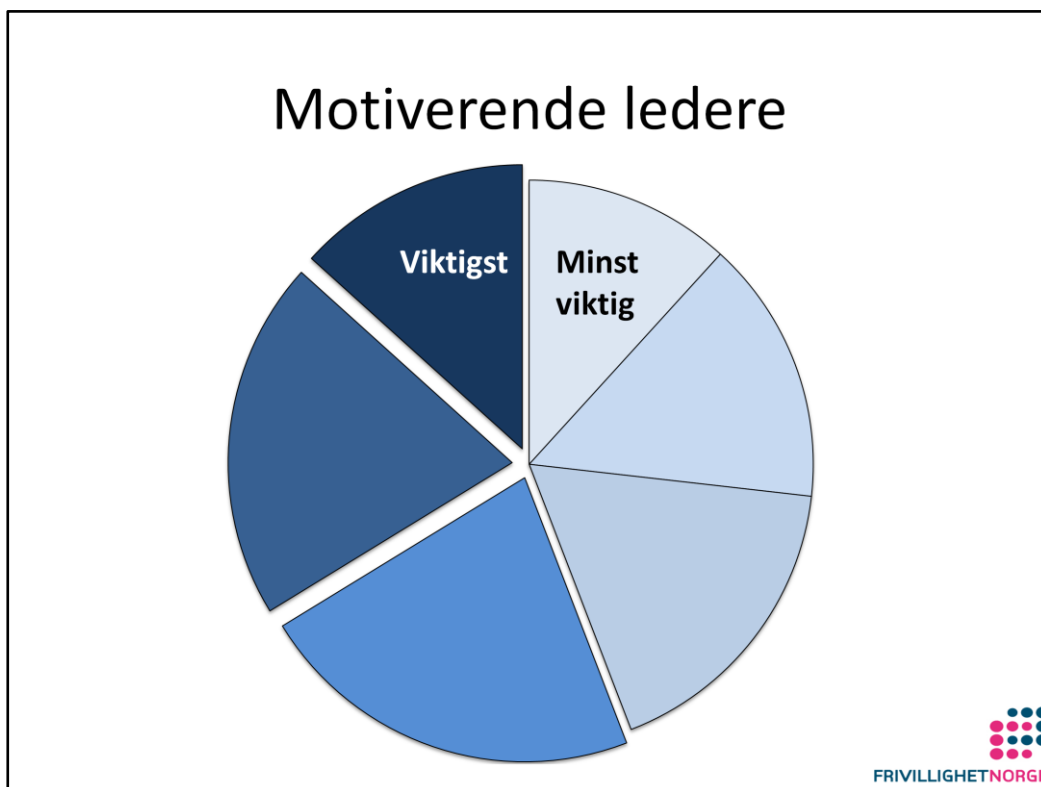
Et spennende funn er imidlertid at **eldre og yngre** anser det som relevant å kunne bruke kompetansen sin som frivillige, mens aldersgruppene fra 30 til 66 år i liten grad legger vekt på dette. Dette kan sees i sammenheng med tidligere motivasjonsfaktorer. Middelaldrene er gjerne i arbeidslivet og vil ikke at frivilligarbeidet skal handle om deres kompetanse, de vektlegger snarere lokalmiljø og pliktfølelse.

Slippe rutinepregede oppgaver

Å legge til rette for at frivillige skal slippe rutinepregede oppgaver er rangert **nest lavest** i Frivillighet Norges Questbackundersøkelse. Igjen skiller organisasjonenes oppfatning seg fra respondentene i Gallupundersøkelsen. Nesten en firedel i Gallupundersøkelsen har dette som nest viktigste forventning til tilrettelegging.

De yngre er mest opptatt av å slippe rutinepregede oppgaver, mens tendensen er at det blir mindre viktig etter hvert som alderen stiger.

Dette er det siste diagrammet jeg skal vise dere.

Det viser at respondentene i Gallupundersøkelsen legger størst vekt på å ha motiverende ledere når de skal gjøre frivillig innsats. Her er det ikke skille mellom aldersgrupper.

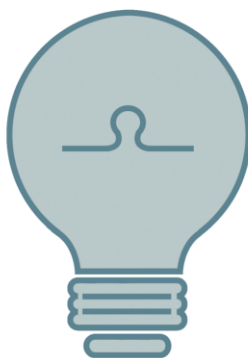
Oppsummert kan man si at undersøkelsen av forventningene til organisasjonenes tilrettelegging for deltakelse viser at individuell oppfølging fra motiverende ledere er viktig for å rekruttere frivillige.

- Da unngår man rutinepregede oppgaver - og den frivillige opplever seg som en del av felleskapet.

Dette understøtter en klassisk erfaring: Det å fange folks interesse er ikke det vanskeligste, det er å holde dem engasjerte som ofte er den største utfordringen.

- Det faktum at det er stort sprik i folks vektlegging av hvilke vilkår som er viktig for at de skal gjøre frivillig innsats er med på å underbygge dette. **Det krever en god leder for å se hvor skoen trykker hos den enkelte frivillige og få det beste ut av samarbeidet.**

Bruk kunnskapen

Resultatene fra denne undersøkelsen vil bli lagt ut på våre nettsider, vi håper også å kunne få med studenter til å gjøre videre analyser av materialet vi har.

Denne kunnskapen er viktig fordi det kan korrigere oppfatninger som vi – som har holdt på med dette lenge – kanskje har med oss, og som ikke lenger passer med virkeligheten.

Det er ikke snakk om at vi må foreta en drastisk omveltning i alle organisasjoner i Norge, men de frivillige er blitt mer kravstore og stiller høyere krav til både organisering og ledelse.

Jeg vil avslutte med å takke for at dere er her i dag og er med å bidra i det interessepolitiske arbeidet for frivilligheten som sektor. **Dere toppledere i de frivillige organisasjonene er den viktigste faktoren for mer og bedre**

frivillighet i Norge!

Takk for oppmerksomheten.